

potem na Dunaju z Rumuncem, pa ta je znal tako malo nemščine in francoščine, da mi ni mogel raztolmačiti tega izraza.

Prve rumunske besede se naučiva v umazani kavarni majhne rumunske vasi. Mož je znal okrog sto besed nemščine, in tako smo se malo razumeli. Kar sva želela drugih izrazov (n. pr. konj, mačka, cerkev, železnica . . .) in ker jih ni poznal kavarnar v nemščini, mu jih — nariševa s kredo na mizo. Smejali smo se vsi prav od srca, vendar pa veva zdaj oba, da se pravi cerkvi po rumunski biséria, peč je mášina itd.

Naslednjega dne dospeva v Kámpine, kjer se nehajo Transilvanske Alpe in se prične velika planjava, imenovana Valahija. (Dalje.)

Micika — Mica.

Spisal *Fr. Rojec.*

I.

oretova Micika je bila sama doma. Sedela je v sobi za mizo ter se pripravljala, da bi spisala šolsko nalogo. Pred njo na mizi je bilo vse pripravljeno za pisanje, Miciki bi bilo treba le pero prijeti v roko, ga pomočiti v tinto ter začeti pisati, in kmalu bi bila dovršena njena naloga; ali tisti dan se kar ni mogla lotiti tega dela. Naslonila se je s komolcem na mizo, podprla glavico z dlanjo in s temnim pogledom zamišljena zrla tja nekam proti vratom.

Kaj se ji je prigodilo, kaj premišlja? Bila je dotlej vedno tako vesela in razposajena, a zraven tega vendar jako pridna in poslušna ter ni nikdar odlašala z nobenim šolskim delom.

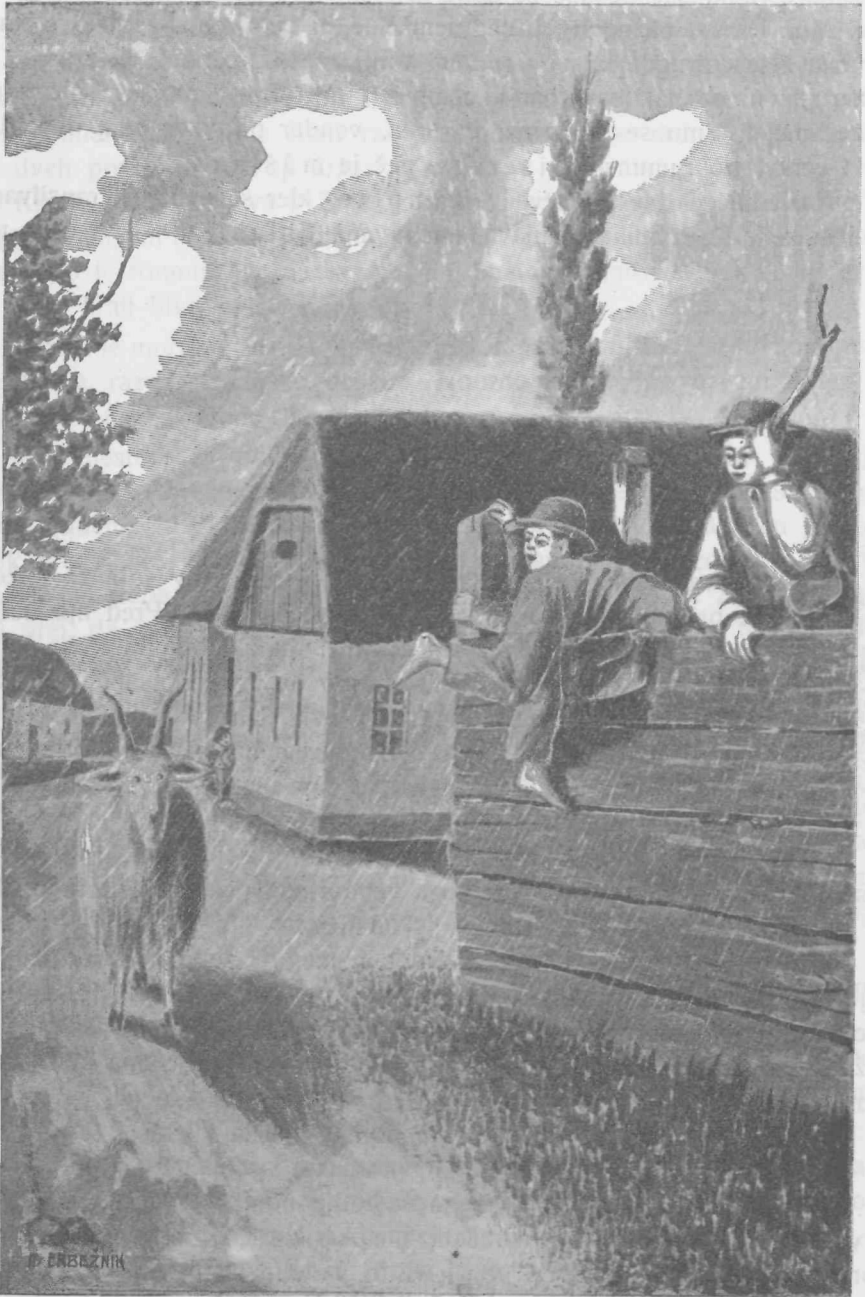
Solnce se je že nagnilo k zatonu, in njegovi žarki so prodirali skozi veje sadnega drevja in skozi okno v sobo ter barvali zid poleg vrat s svetlimi, pomarančastorumenimi lisami. Vežne duri so rahlo zaškripale. V veži so se oglasili koraki. Prišla je domov s polja Micikina mati, da zakuri v peči in skuha večerjo.

Micika jo je precej spoznala po hoji in začela klicati:

„Mati, mati, pojdite noter, bom vas nekaj vprašala.“

„Ne utegnem, Micika, ne utegnem hoditi noter,“ se je oglasila mati v veži. „Ako me hočeš kaj vprašati, me kar vprašaj in jaz ti bom odgovorila tu v veži. Ali pa pridi ven! Hitro moram pripraviti večerjo za nas in za delavce, da ne bodo predolgo čakali, ko pridejo v mraku trudni in lačni domov.“

„Tudi jaz nimam časa, mati. Spisati moram še danes šolsko nalogo, ker nam je gospodična učiteljica v šoli že večkrat rekla, da naj nihče ne odlašaja na jutri, kar lahko stori danes!“

❖ ❖ ❖ Obleganje. ❖ ❖ ❖

„Je že res to,“ ji pritrdi mati, „ali časih smemo tudi napraviti kako tako izjemo, ki vemo o nji že naprej, da ne bo v škodo dobri stvari. In tako je sedaj tudi s tvojim delom. Jutri bo četrtek in boš lahko počasi pri belem dnevu napisala svojo nalogo mnogo lepše kakor zdaj-le, ko se že mrači. Ako pa se ti res tako mudi s tem delom, zakaj ga pa nisi že dokončala? Saj je že precej časa, odkar si prišla iz šole!“

„Nisem mogla pisati, mati. Tako sem žalostna,“ odgovori Micika s tožnim glasom.

„A žalostna si? Ti ubožica ti, kaj pa ti je vendar, da si tako silno žalostna? Res sem radovedna, kake srčne bolečine že more imeti tako dekletce, kakršno si ti.“

Miciki niso bile po volji te materine besede, ker je posnela iz njih, da se mati le šali z njeno žalostjo. In vendar jo je imela tako rada! Pa tudi mati je bila Miciki vedno tako dobra in prizanesljiva ter se je vselej odločno potegnila zanjo, kadar ji je kdo hotel storiti kako krivico. Tudi zdaj ji le ona more pomagati ter jo zopet potolažiti. Zatorej ven v vežo in kuhinjo k ljubi dobri mamici, da ji odkrije svoje gorje in jo zaprosi odpomoči . . .

Hitro je pospravila in shranila pisalno pripravo, potem pa odšla naravnost v kuhinjo k materi.

„Mati, ali bodo res ljudje tudi mene klicali za Mico, ko bom velika, ko bom stara?“

Glasno se zasmeje mati temu Micikinemu vprašanju, stopi k nji, jo z roko pogladi po svilenih laseh in reče z mehkim glasom:

„O, ti presneta Mica ti, ali ti ta dela toliko žalosti in skrbi, da danes še naloge nisi mogla spisati? Kje pa si vendar pobrala take čenčarije, zakaj misliš na take reči?“

Micika začne nato pripovedovati: „Oh, mati, Mica je tako grdo ime, in nečem, da bi me kdaj klicali s tem imenom. Kvedrova Mica, veste, tista šantava Kvedrova Mica, ki stanuje tam na koncu vasi v leseni Borčevi bajti in hodi okrog ob palici, ta mi je rekla, da bodo tudi mene klicali le za Mico, kadar bom velika in stara kakor ona.“

„Kako pa, da ti je začela to praviti?“ vpraša mati začudeno.

„Šla sem mimo njene kočice iz šole; ona je sedela zunaj pred kočico ter krpala stare cunje. Jaz jo pa podražim: „Mica, Mica, zakaj pa tebi pravijo Mica?“ — „„Ker mi je tako ime,““ se zadere nad menoj Kvedrova Mica. „„Otrok neumni, ali še tega ne veš, da je meni ime Mica?““ — Jaz se ji smejem in čudim, da ima tako grdo ime, ona se pa zopet zadere nad menoj: „„Kaj se mi režiš, zijalo zabito! Kako je pa tebi ime?““ — „Jaz sem pa Micika,“ ji odgovorim veselo. „„A, a, Micika, Micika ti je ime!““ pravi potem ona počasi in se smeje tako čudno: „„Sedaj, ko si še majhna, ko si še otrok, si Micika; ko boš velika in stara, boš pa Mica kakor jaz! Ali ne veš, da je Micika in Mica enoisto ime in da so majhne in mlade Micike, velike in stare pa Mice? Tudi meni so ljudje rekli Micika, Mici, Marička, Micelj ali pa Minka, ko sem bila lepa, mlada, otročja in

neumna kakor si sedaj ti; sedaj, ko sem grda in stara, mi pa nihče ne pravi drugače kakor Kvedrova Mica. Prav zadovoljna sem s tem imenom in vse eno mi je, če mi pravijo Mica ali pa če bi me klicali za Uršo, Špelo, Nežo, Jero ali Anko. Da imam le kaj dejati v lonec in se v kaj obleči, pa je dobro.“

Nisem je mogla več poslušati in odšla sem žalostna proti domu.

Mati je pokarala Miciko, zakaj draži stare ljudi in jih ne pušča v miru, ter jo potolažila, da se ji ni treba bati, da bi kdaj tudi ona postala kaka Kvedrova Mica.

II.

Vas, kjer je bila doma Zoretova Micika, je bila pol ure hodá oddaljena od šole. Iz tiste vasi pa je hodil v šolo Koritnikov Jakec, pa še več drugih dečkov in deklic je hodilo v šolo.

V šolo in iz šole so hodili navadno vsi skupaj. Ko so šli nekega dne zopet v šolo, sta se spotoma Micika in Jakec nekaj sprla. Jakec pa je bil jako poreden kakor so menda vsi Jakci na kmetih in je precej začel zmerjati Miciko ter to obkladati z raznimi nespodobnimi priimki. Rekel ji je tudi: „Mica, Mica micasta — ti lisica lisasta!“

Miciko so te besede jako užalile in zdelo se ji je, kakor da bi jo kdo zabodel z nožem naravnost v srce. Spomnila se je razgovora s Kvedrovo Mico in s strahom spoznala, da njeno prerokovanje le ni bilo povsem prazno. Ako si jo upa sosedov Jakec že zdaj zmerjati z Mico micasto, kaj bo šele v njenih poznejših letih! Kaj bo, ako se prerokovanje Kvedrove Mice popolnoma izpolni nad njo?! Oh, te sramote pa že neče čakati na tem pokvarjenem in hudobnem svetu! Rajša poprosi ljubega Boga, da jo prej vzame k sebi v visoka srečna nebesa, kjer je ne bo smel nihče več zmerjati ali pa kako drugače žaliti.

Med tem premišljevanjem ji je živo stopila pred oči strašna podoba Kvedrove Mice, in začela je bridko ihteti in jokati.

Micikine tovarišice so se zapodile za Jakcem, da bi ga kaznovale s svojimi pesti za njegovo hudobnost. Toda Jakec jih ni hotel čakati, ampak je zbežal naprej ter se jim potem iz daljave nazaj rogal in posmehoval.

Micika se ni mogla izlepa pomiriti in potolažiti in ko je že sedela v šoli na svojem mestu, je imela še vedno rdeče in objokane oči.

Gospodična učiteljica jo je vprašala, zakaj se je jokala, a namesto Micike so vstale v klopih njene vaške tovarišice ter hitele tožiti Koritnikovega Jakca.

Ostro je posvarila hudobnega Jakca gospodična učiteljica, nato pa vse poučila o lepih in nelepih krstnih imenih:

„Vaša krstna imena so vam izbrali in dali vaši starši, in nihče ni sam kriv, ako nima lepega imena. Zato je jako nespametno in sirovo, koga dražiti in zaničevati zaradi njegovega imena. — Da niso posebno lepo-glasna nekatera krstna imena, ki jih imajo ljudje v naših krajih, to je res. Ali teh imen si niso izmislili naši slovenski dedje, ampak so jih dobili pri

Italijanih in Nemcih ter jih potem oddali tudi svojim potomcem. In to je jako žalostno in poniževalno za naš narod! Vsi drugi narodi in tako tudi drugi Slovani kakor Rusi, Poljaki, Čehi, Slovaki, Hrvati, Srbi in Bolgari imajo svoja lepa krstna imena, le mi Slovenci jih nimamo in si jih zaradi tega izposojamo pri nam sovražnih tujcih. To kaže, kakor da bi bili mi le sužnji teh tujcev. — V zadnjem času so predstavili nekatera tuja imena na slovenski jezik, in ta imena se sedaj glase po naše: Božidar, Cvetko, Dragotin, Miroslav, Miroslava, Srečko, Vekoslav, Vekoslava itd. Vsa ta imena se sicer lepo glase tudi v slovenščini, ali naša vendar niso in se lahko vsak čas zamenjajo s prvotnimi tujimi imeni. — Zaraditega najpametneje store oni slovenski starši, ki hočejo dati lepa domača ali narodna imena svojim otrokom, da ta imena izbero med imeni raznih slovanskih narodov. Teh imen je jako veliko in so vsa tudi nam Slovencem razumljiva in prikladna. Najnavadnejša med njimi in lastna že tudi mnogim zavednim Slovencem in Slovenkam pa so ta-le: Bogdan, Dragica, Danica, Ciril, Metod, Milan, Milena, Slavko, Slavica, Milica, Branko, Vladko, Stanko, Vid, Vida, Vera, Vladislava, Zora, Zdenka in Živko. — Posebno imenitni in slavni sta imeni Ciril in Metod.“ In potem je gospodična učiteljica svojim učencem in učenkam, ki so jo ves čas pazno poslušali, povedala še mnogo zanimivega o svetih bratih Cirilu in Metodu ter razložila pomen še nekaterih drugih slovanskih imen.

O Vladislavu in Branislavu, ki ju kličemo z okrajšanima imenoma: Vladko in Branko, je rekla: „Vladislav naj slavno, to je modro in pametno vlada in dela na svojem domu in med svojim narodom. Branislav pa naj brani slavo in čast svoje rodovine, svojega naroda in svoje domovine. Tako vidite, da so ta lepa slovanska imena tudi nam Slovencem popolnoma razumljiva in domača.“

Med mladimi poslušalci in poslušalkami so bili tudi trije z lepimi slovanskimi imeni, in sicer nadučiteljev Ciril ter trgovčevi hčerki Vera in Vida. Vsi ti trije so sedaj ponosno dvigali glave, in lica so jim žarela sreče in veselja; a drugi so jih žalostno gledali od strani ter jim zavidali, da imajo tako imenitna in lepa imena.

To je zapazila tudi gospodična učiteljica in končno še pripomnila :

„Vi trije, Ciril, Vera in Vida, ste res lahko ponosni na svoja lepa domača imena, a zahvaliti se morate zanja le svojim staršem. Vam vsem drugim pa ni več pomagati v tem oziru; zakaj ime, ki ga človek dobi pri svetem krstu, ga spremlja na vseh potih življenja do smrti in še po smrti se ga nihče ne more iznebiti. Toda ako morate vi obdržati svoja imena in si torej ne morete več pomagati, pa lahko pomagate do slovenskih imen vsaj svojim bratcem in sestricam, ki jih vam še da Bog, ako prosite svoje starše, da bi jim tudi vi smeli pomagati pri izbiranju imen za bratca ali sestrico, preden ju ponesó iz hiše h krstu. Ako bo ob takih prilikah kdo izmed vas potreboval lepih slovanskih imen, naj se oglasi kar pri meni. Rada mu jih napišem celo vrsto na listek.“

III.

Pri Zoretovih so imeli vesel dan. Ponoči so dobili majhnega fantka!

Ko se je Micika zjutraj prebudila v svoji postelji in pogledala okrog sebe, se ji je zdelo v sobi vse tako čudno in nenavadno. Vsa okna so bila skrbno zagrnjena, v sobi je bilo skoro temno kakor ponoči, da je izpočetka komaj razločila posamezne predmete v svoji bližini. Ko pa je nekaj časa gledala predse v temo, se ji je zazdelo, kakor da bi se polagoma zdanilo v sobi, in vidila je vse razločno okolo sebe.

Oče je bil že vstal ter se menda napotil ven za svojim delom, zakaj ni ga bilo več v sobi. Mati pa je še ležala na postelji in glavo je imela pokrito z ruto, ki je bila potisnjena globoko na čelo. Poleg matere je stala tuja ženska in natihoma govorila z materjo. Ko je Micika natančneje pogledala, jo je spoznala. Bila je teta Ana.

„O, tetka Ana, dobro jutro! Danes ste nas pa zgodaj obiskali,“ jo pozdravi Micika in sede v postelji.

„Dobro jutro Bog nam daj, Micika, dobro jutro! Veselo novico ti moram povedati. Dobila si majhnega bratca. Ali ga boš kaj rada imela?“

„Kaj, bratca sem dobila,“ vpraša Micika radostno iznenadena, skoči iz postelje in se začne mirno oblačiti, da bi šla prej gledat svojega bratca. „Kje pa je moj bratec, kdo ga je pa prinesel k nam, da nisem nič videla?“

„Tukaj-le pri mami leži in spančka. Prinesla ga je štorcklja ponoči, ko si ti trdno spala. Tudi tvoja mama je spala takrat. Štorcklja pa je na okno zraven njenega zglavja trikrat močno potrkala s svojim dolgim kljunom, da se je mama prebudila in pogledala, kdo jo kliče. Štorcklja je precej na to odletela, a na oknu je zajokalo detece, tvoj bratec. Mama je hitro vstala, da je vzela uboščka v sobo na toplo ter ga oblekla kakor se spodobi za take otročiče; pri tem pa se je malo prehladila in zato mora ostati v postelji še par dni. Pa nič se ne boj, Micika, za mamino zdravje! Kmalu bo mama popolnoma zdrava, da bo lahko vstala, šla kuhat v kuhinjo in delat na polje. Dokler pa ne more delati, bom jaz namesto nje opravljala vsa njena dela. Ali ti bo to všeč, Micika?“

„O, prav, prav, tetka, in jako hvaležna sem vam, da tako lepo skrbite za našo mamo. Tudi jaz hočem biti jako pridna in bom lepo stregla mami, da bodo prej zdravi.“

Micika se je oblekla in stopila k materini postelji. Božajoč z mehko ročico mater po licu, jo je skrbno povpraševala, če je res le malo bolna in če bo res kmalu zopet zdrava, kakor je rekla teta. Ko ji je tudi mati to pritrčila s smehljajočim obrazom, je Micika verjela, da njena draga mamica res nima hude bolezni, in tudi na njenem obrazku se je zazibal vesel in zadovoljen nasmeh.

Mati jo vpraša: „Micika, ali bi rada videla svojega bratca?“

„Seveda bi ga rada videla,“ vzklikne Micika veselo. „Prosim, mati, pokažite mi ga no, da bom videla, kakšen je!“

Mati odgrne belo ruto na zavoju, ki je ležal zraven nje v postelji, in Micika je zagledala rdečkast obrazek svojega prvega bratca. Dolgo ga je gledala, božala po mehkem ličecu, se mu smejala, ga ogovarjala in hvalila, kako je pridkan in srčkan! Ali mali paglavček se ni nič zmenil za laskanje in dobrikanje svoje sestrice; še očesc ni hotel odpreti, da bi jo videl, ampak je svojo pot dalje spal, kakor da bi ga ves svet nič ne brigal.

Mati zopet pokrije dete z ruto, Miciki se pa hipoma tožno potemni njeno prej tako veselo lice. Zopet se je spomnila, kaj je morala pred kratkim pretrpeti zaradi svojega imena. In kako se bo imenoval njen bratec? Ali bo tudi on dobil tako ime, ki se bo moglo tako grdo pretvarjati kakor njeno? Pride ji na misel lepi nasvet gospodične učiteljice, in pogum ji zraste v srcu. Zato vpraša mater:

„Mati, kako bomo pa klicali tega mojega bratca? Ali bo Jakec ali Mihec?“

„Zakaj bi bil Jakec ali Mihec,“ jo zavrne mati. „Saj ni nikogar s takim imenom pri naši hiši. Najbrž bo Matiček, ker je tudi očetu ime Matija. Popoldne bo krst, in ko pride oče domov z botrom, se bomo takoj natančno domenili, kakšno ime mu bomo dali.“

„Mati, nikaar naj ne bo Matiček,“ prosi Micika. „Ko bo malo večji in bo hodil v šolo, ga bodo zmerjali z Maticem kakor Počepinovega. Zato dovolite, da mu jaz izberem kako tako ime, ki bo vedno lepo pri malem in velikem. In jako rada ga bom imela. Ako bo pa Matiček – Matic, pa ne bom nič marala zanj. Meni niste privoščili kakega lepšega imena, pa ga zdaj privoščite vsaj mojemu bratcu!“

Teta Ana se je čudila, zakaj ni Micika zadovoljna s svojim imenom; a Micika ji pove, kaj ji je prerokovala Kvedrova Mica in kako jo je zmerjal Koritnikov Jakec, in teta ji ni vedela ničesar odgovoriti.

„Micika, kako pa naj bi se po tvoje imenoval tvoj bratec?“ vpraša mati.

„Bogdan, Ciril, Milan ali pa kako drugo tako slovansko ime naj dobi! Tudi pri nadučiteljevih in trgovčevih imajo otroci taka imena.“

„Oni so pa gosposki, a pri nas smo kmetiški,“ ugovarja mati. „In ljudje bi se norčevali iz našega, ako bi imel tako gosposko ime.“

„Saj ta imena niso gosposka, ampak narodna ali domača, kakršna imajo drugi Slovani v mestih in na kmetih, v palačah in v bajtah. Henrik, Štefanija, Albin, Kristina, ta imena so bolj gosposka in tuja, pa se vendar nihče ne izpodtika nad njimi, čeprav jih imajo tudi nekateri kmetiški ljudje.“

Mati je navedla še več ugovorov in pomislekov; ali Micika se ni dala odvrniti od svojega namena. Prosila je mater tako dolgo, da jo je uslišala. Ko pa je prišel oče domov, se je lotila s prošnjo tudi njega na isti način kakor matere. Tudi on se ji ni mogel dolgo upirati. Domenili pa so se potem tako, da bo imel Micikin bratec dve imeni, in sicer bo prvo, s katerim ga bodo klicali, ono, ki mu ga izbere Micika, a drugo mu določita oče in mati.

Micika je nato vsa vesela in srečna odhitela v šolo, odkoder se je vrnila z listkom, kamor je napisala gospodična učiteljica celo vrsto slovanskih imen.

Micika je dolgo izbirala in premišljala, katero ime bi bilo lepše in primernejše, naposled pa se je odločila, da naj bo ime njenemu bratcu — Branko! In ko so jo vprašali, zakaj mu je izbrala ravno to ime, je odločno odgovorila: „Zato, da me bo varoval in branil, kadar bo velik, pred hudobnimi in nagajivimi ljudmi, ako me bodo hoteli prekrstiti iz Micike v — Mico!“

Iz ruskih knjig.

Iz ruščine poslovenil *Fran Voglár.*

Veverica in volk.

Veverica je skakala od veje do veje in je padla na spečega volka. Volk je skočil in jo hotel požreti. Veverica je prosila: „Pusti me!“ Volk je rekel: „Dobro, pustim te, samo povej mi, zakaj ste veverice tako vesele. Meni je vedno dolgočasno, kadar pa pogledam vas, se vselej tam gori v vrhu igrate in skačete.“

Veverica je rekla: „Pusti me poprej na drevo, odtam ti povem, a tukaj se te bojim.“ Volk jo je izpustil, veverica je zbežala na drevo in odtam rekla: „Tebi je zato dolgčas, ker si hudoben, tvoja hudobija žge srce. A me smo vesele zato, ker smo dobre in nikomur ne želimo zla.“

Medved in poleno.

Medved je šel po gozdu in je vohal, je li je dobiti kaj jedi. Zavohal je med. Dvignil je gobec kvišku in videl na smreki panj, a pod panjem gladko debelo poleno, ki je viselo na vrvi. Splezal je na smreko, priplezal do polena, a dalje ni mogel, ker ga je oviralo poleno. Medved je sunil s tace poleno v stran, poleno se je lahko zagugalo nazaj in udarilo medveda po glavi. Medved je sunil poleno krepkeje, a poleno je udarilo medveda silneje. Razsrdil se je medved in sunil poleno z vso silo, poleno pa je odskočilo za seženj*) nazaj in tako treščilo po medvedu, da se je skoraj zvalil z drevesa. Medved se je razkačil. Pozabil je na med; hotel je ugonobiti poleno in ga je suval z vso silo, a plačilo mu ni izostalo ni enkrat. Pretepal se je medved s polenom toliko časa, dokler se ni zvalil popolnoma zbit z drevesa; a pod drevesom so bili nataktnjeni koli, in svojo brezumno srditost je moral medved plačati z življenjem.

* Seženj = 2·13 m.